

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по-
недільних і святых.

БУКОВИНА

Редакція і адмі-
ністрація в Чер-
нівцях ул. Пе-
тровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Вигляди і проекти.

Теперішнє положенє Австрії дуже невідраднє, майже безвихіднє. Національні спори, до котрих дали причину яzikові розпорядженя, заострили ся ще більше по розв'язаню ради державної, бо перенесли ся з парламенту між населенє і через те прибрали далеко ширші розміри. Німецькі проводирі політичні зробили все можливе, щоб дискредитувати теперішнє правительство, представляють виданє яzikових розпоряджень нелегальним нарушенєм конституції, заперечують завзято потребу впровадження чеського яzика у внутрішню службу в цілій Чехії і Моравії і видають сей факт нетерпимою кривдою і посягненєм на права німецького народу. Широка агітація веде ся між німецьким народом так тут в Австрії, як в Німеччині під окликом: спасати австрійських Німців від заглади через слов'янський елемент. Німецька праса поміщає тепер численні статі про внутрішні відносини Австрії а їх слова, пересякнені бісмарківським духом германізму, що хотів би поглотити всі народи, з котрими зіткнув ся, находить голосний відгомін на австрійських, німецьких вічах.

Праса німецька вказує на те, що вже від початку ери конституційної слов'янський елемент старає ся витиснути Німців з приналежних їм історично прав в австрійській державі. Початок зробила Галичина, в котрій виперто німецький яzik з урядів і положено підставу до ягайлоньскої ідеї самостійної Польщі. Кораною того систематичного поступованя є виданє

язикового розпорядженя, котре є першим кроком до признаня прав чеської корони. Тим двом слов'янським народам усміхає ся в будучности надія на персональну унію з австрійською державою а тим способом на сповненє їх історичних ідеалів. Щоби осягнути сю ціль, громадають довкола себе другі слов'янські народи і визискують їх національні стремленя для своїх цілей. Австрія мала би стати слов'янською і католицькою державою в протиположеню до німецько-протестанцької і до слов'янсько-православної, російської держави.

Такі толки тревожать австрійських Німців, хоть не мають реальної підстави. Що після наданя конституції підніс ся слов'янський елемент, се зовсім природний наслідок, бо на теж була конституція і надана. Правда, що Поляки і Чехи стремлять до здійсненя своєї національної самостійности, але щоби они мали в пляні перетворити Австрію в слов'янську, федеративну державу на підставі католицизму — се проста байка. Самі Чехи не дуже туті католики, на них полишили часи реформації незатерті сліди; тай галицькі Русини, уняти відділені своїм всхідним обрядом від езуїцьких ідей католицької, воюючої церкви а надто вже задля своїх національних інтересів не доложили би руки до ще більшого зміцненя польської сили в рускій часті Галичини; а вже зовсім на переріз стають такі змаганя інтересам православних Русинів та Сербів в Австрії а так само не-слав'янських народів, як Волохів, Італійців і других.

Очевидно, що ціла ся агітація, оперта на таких толках, обчислена тільки на

викликанє заколоту, щоби тим лекше використати непевну ситуацію. Далеко поважнійше дивить ся на справу національну якийсь австрійський муж державний, що в статі у віденській газеті N. W. Tagblatt шукає розв'язаня національного питаня в основаню палат національних. Питаня національні належить розділити від справ державних і економічних, та повірити їх особному заступництву, котре би собі вибирало не населенє взагалі, але люди що належать до одної народности.

Виводи свої опирає автор на основнім законі державнім з 21. грудня 1867 р. котрий постановляє в арт. XIX ось так: „Всі народи держави суть рівно управлені і кожний нарід має ненарушиме право до береженя і плеканя своєї народности і мови. Держава признає рівноправність всіх уживаних в краю яzikів в школі, уряді і публичнім житю. В краях, в котрих живе кілька народів, мають публичні заведеня наукові так бути уладжені, щоби без уживаня примусу до виученя другого яzика краєвого кожний з тих народів одержав потрібні средства до образованя в своїй мові.“

В дуєї сего артикулу закона може рівноправність народів і краєвих яzikів відносити ся територіяльно лиш до того краю, в котрім живуть ті народи, а тих, що належать до того народу і знаходять ся поза его місцем проживаня, можна брати під увагу лиш загально яко горожан держави, котрі не можуть тут домагати ся ніякого особливого права, лиш мусять піддати ся тим яzikовим уладженям, які виходять з відносин населеня сего краю.

13)

Буковинська Русь.

Культурно історичний образок.

Написав

Др. Ст. Смоль-Стоцький.

(Дальше.)

IX. Зародки руского письменства на Буковині.

(Гавриіл Продан. — Василь Ферлеєвич. — Василь Продан. — Михайло Коморошан. — Що читали наші письменні люди?)

Гавриіл Продан¹⁾ родив ся дня 25-го марта 1816-го р. в Кіцмани. Батько его Теодор був там сотрудником і жив серед досить прикрих матеріальних обставин. Р. 1830-го дїстав він парохію Хлівнице. Крім Гавриіла було у него ще осьмеро дїтий, з котрих найстарші були Параскева і Василь, той сам Василь Продан, що в 60-их роках став провідником буковинської Русі. Василь учив молодшого брата Гавриіла і так дійшов Гавриіл аж до 4-ої класи гімназійної. Відтак учив Гавриіл боярські діти (Васильків) і не лиш сам з того удержував ся, але помагав ще і своїм молодшим

братям. Р. 1842-го укїнчив він богословіє, оженив ся, був висвячений (1843) і дїстав перше свое місце в Заставні яко адміністратор, але вже по році був перенесений до Веренчанки, де 25-го липня 1844-го р. помер.

Короткий пережив вік Гавриіл Продан, рідко хто у нас і знає де що про него, та все таки треба его згадати, бо він (з своїм братом Василем) був перший ревнійший Русин на Буковині, у котрого самопизнанє починало пробивати шкараду, наложену тодішньою системою вихованя. Він перший почав на Буковині писати вірші „руською“ мовою. Р. 1841-го появил ся іменно після Головацького¹⁾ в Чернівцях альманах: „Чувствія любви и благодаренія къ отечеству Буковинской Семинаріи питомцовъ на новый годъ 1841. Въ пользу въ скудости страждущихъ священническихъ вдовъ греко-восточной церкви Буковинской епархіи жертвуютъ слухатели третяго года Богословія.“ Рускі вірші, які там поміщені, походять після свідочтва о. Еве. Андрійчука з пера Гавриіла Продана. Крім сих віршів лишив він ще в рукописі вірш в честь цїсаря Фердинанда і ще два панегірики, оден по латині, другий по німецьки, также в честь цїсаря Фердинанда а опріч того ще і розправу „Historisch-kritische Skizze über die Unterschiede der gr. und lat. Kirche“ і кілька проповідий. Таким спо-

собом ми бачимо в Гавриілі Продані першого Буковинця, що по довгих віках сну пробудив ся, відозвав ся, дав знак житя. Правда, ми що йно 1876-го р. довідали ся про его літературні проби, але можна напевно сказати, що вірші Продана, хоть оставали в рукописі, мусли бути свого часу знані¹⁾. Літературним пробам Гавриіла Продана мусимо бодай се значіне признати, що вони перші показали буковинським Русинам, що можна і по руски виявляти письменно свої думки і чутя. Важний вірш Продана ще і тим, що вказує нам писателя, на котрім взорував ся перший почин літературний на Буковині; перед віршом стоїть мотто взяте із Державина, представителя псевдоклясичної лірики в Росії кінця 18-го віка:

Здѣсь всюду радость, плескъ и лики
— — — — — здѣсь жизнь, любовь.

І вірш Гавриіла Продана писаний на лад од Державина, з котрих одна „Богъ, ода Державина“ була видана Зубрицьким 1830-го р. у Львові. Ось оден уступ із вірша²⁾ Продана, котрий нам покаже і уклад і мову его:

¹⁾ У нас, в Галичині і на Україні ще і в 19-ім віку, аж в 60-ті роки, помімо що були друкарі, понайбільше ширилась рукописна література; замість купити книжку люди переписували собі те, що було для них цікавіше.

²⁾ Цілий вірш надрукований в „Буковинско-руском календарі на годъ 1876 стр. 49 і сл.

¹⁾ Буковинський рускій календарь на г. 1876, стр. 46—52.

¹⁾ Галичанинъ, Львів 1863, III і IV стр. 321. Дося не удало ся мені роздобути того твору.

Після розуміння закону мусить даліше кожний нарід що-до береження і плекання своєї народності і мови передовсім спустити ся на власну сплу, і не можна в тім ставити йому перешкоди, о скільки він при тім обертає ся в границях існуючих законів. Але він не може робити собі претенсії, щоби ще й адміністрація державна підпирала з уряду то плекане его народності і мови безпосередно, або може ще й на кошт другого народу. Рівноправність краєвих язиків в школі єсть управильнена існуючими законами шкільними, а в життю публичним дотичними законами. Але в уряді може она відносити ся лиш до внішньої служби властей і виходить із зовсім розумної засади, що адміністрація державна має порозумівати ся з населенем в тій мові, яку населене розуміє. О скільки би в якимсь краю не відповіджено тій засаді, то дотичний нарід має право жадати відповідного зарядження.

Мова внутрішньої служби властей єсть зовсім від наведеного артикулу закона независима, бо для постанови що-до сего язика єсть міродайним виключно державний інтерес, котрий з засади вимагає однастайности в ній, бо многоязичність у внутрішній службі не дасть ся погодити з вимогами управильненої управи державної.

Закон о національностях мав би передовсім на основі існуючих фактичних відносин країв означити проживаючі в них народи і уживані там краєві язика а при тім висказати, що рівноправність їх відносить ся до того краю, в котрім ті народи проживають; відтак приказати постановою, щоби сконстатовано приналежність до якогось народу, аби опісля при конекрипції не вписувано без ціли мову, якою хто послугує ся, лиш до якого народу хто належить; даліше мав би той закон унормувати, що в краях, де живе більше як один нарід, має кожний нарід право вибираними ним заступниками і сполученими в Палату національну домагати ся своїх прав, і що о р д и н а ц и я

виборча для Палат національних як і устрій тих же мають бути установлені в дорозі краєвого законодавства; відтак, що в краях, де живе лиш один нарід, заступає его в справах XIX. артикулу закона сойм краєвий.

Єсть причина припускати, що коли би на заступників народу вибрано зрілих патриційів на ціле жите, то в розиравах в Палатах національних мали би розвага і уміренність перевагу і що коли би якась Палата національна зажадала зміни в язикув стані посідання на основі доказаної потреби, друга Палата того самого краю не опиралась би признанню тої потреби, отже що в таких справах западали би звичайно згідні — маючи в дорозі сойму вести ся — ухвали, о котрих жадані зміни могли би після обставин бути заведені окремим законом, о скільки би они зі становища інтересів державних могли бути допущені.

Такими Палатами утворено би для того рода переговорів відповідний орган, а законодавність увільнено би від національних сварок, що роблять веяку плодівити діяльність неможливою; національні партії станули би ближше до себе і були би змушені винайти дорогу до порозуміння, щоби осягнути однозгідні постанови, котрі могли би запоручити певний успіх.

Город сільського учителя.

(З учительської практики.)

Одно із приємніших і здоровіших занять сільського учителя єсть безперечно праця в его огороді. Огород то як не дійна корова, так бодай коза. Він дає ему при відповідній обробленю кухонну огородину, овочі і т. п., тут учитель спочиває при легкій тілесній роботі від душевного утомлення в тісній шкільній комнаті, на свіжійм воздуху. Тут его милі пчілки бреньять а там деє у тісних корчихах неутомимий соловейко свої тужені пісні виспівує...

І дійсно, щож може бути красшого понад добре і в порядку оброблений шкільний огородчик? А притім і пожиток є!

Перед шкільними вікнами розложив ся цвітний огородчик з своїми грядками різної форми, з пестрими цвіточками і щепленими рожами. Вехідня і полуднева стіна шкільного будинку сховалась у широколисту, винну лозу і дивить ся сердешна своїми чистенькими віконцями надійно у світ Божий; на західній стіні дре ся дикий винолоз аж на дах. За цвітним огородчиком стоять в ряді, ніби жовняри, кілька улів робучих пчіл а далі розложив ся — по при старий — молодий, родючий сад з деревом середного росту як яблоні, груші і инші овочеві дерева найліпшої породи. Помежи ними засіяна трава мішана. Сюди провадить 1½ метра широка, обсажена по обох боках порічками, агрестом та виноградом стежка. На кінці стежки сховалась альтанка в листястий винолоз. Ліворуч стежки лежить шкілька овочевих дерев, корчів і винної лози. Ту знаходять ся грядки з малими і великими, щепленими і дикими деревцями. Праворуч стежки закладжений кухонний огород а учитель сего огорода сіє всі рослини межі рядами. Тут ростуть буряки, капуста, огірки та инша ще городина, все в рядах. Коло альтани кругом є вільне місце з лавками, обсажене кущами різного рода, як рожами для конфітур, ясином, бозом і др. Поза сими корчами на полудни лежать два розсадники, оден під шибамі, малий а другий більший, вільний. Недалеко розсадників находить ся малий огородчик науковий, тут ростуть по кілька рослин як: вовча ягода, тютюн, шальвія, рута, ганиш, лен, конопля, бликотія, дурман, собача (пса) петрушка, пісельони, болголова, матригуна і т. п. На опівнічній стороні шкільного будинку лежить подвіре із стайнею, кормником і хлівцем для дробу. За стайнею є місце для гною; тут викидає ся із стайні, кормника і хліва гній, листе і буряни з города, сьміте з подвіря і хати, попели з печів і зільничі, саджа з коминів і непотрібні помії з кухні. Все то перетворює ся в дуже добрий навіз-компост.

За сими місяцями лежить далі огород, засіяний кукурузою, картоплями, конючиною і люцерною. При вході коло подвіря можна побачити площу для гімнастичних вправ, висипану піском а кругом обсажену лісними деревами і кущами; тут можна видіти тіністу лицу, довговікового дуба, жилавого граба, далі явора, клинцю, сосну і смереку, колючу акацію (робінію), високу тополю, білу березу, ліщину, калину і ин. А там гет, гет у кутику малинник, ожинник, грядка дозини, за сим тіністі корчі різного рода на переміну; тут сьнівають від Божого ранку до

Отъ strani, юже буки обрастають,
Кою Карпаты зефиры охлаждають,
Даже до Баварь горы носящей боръ
И больша езера Итальяновъ, —
Отъ Вислы, — рудныхъ и гигантскихъ горъ
До Еридона и Далмать Османовъ
И до преростнаго сербска Истра —
Здѣ єсть насѣяно весей, городовъ,
А въ нихъ отъ всѣхъ щастлившихъ видѣ
народовъ
И восклицющаго звукъ оркестра.

Здѣ рочно гордыи класы прозябають
А зъ нихъ сплетенными вѣнцы свою
Главу струженныи женцы украшають,
Ся по обыльной жатвѣ веселящи,
И нѣжногласно разными языки
Поють единодушно зрядныи лики
Богинѣ Церерѣ благодарящи.

Изрядно здѣ строенными дороги
Торговни связанныи города многи;
Купцы же въ нихъ повсюду скусніи
Удерживають славныи амбары,
Низоложаючи въ нихъ разныи
Въ удобствіе служащии товари.

Високопарність, високий „слогъ“ церковно славенскій, розміщене слів у віршах таке, аби годі було без труднощі річ порозуміти, густе перенизане забитками клясичної мітології характеризують тоту „надворну“ поезію.

Після слів Василя Продана писав его брат

Гавриіл также і по польски елегі³⁾, в котрих розмовляв ся з духом „Віценти“, доньки посесора з Хлівниц, що припадково застрілила ся, — але тих елегій нема.

Із зовсім иньшого жерела поплили і зовсім инакше виглядають „Пѣснь, Псалми, Стихи“ Василя Ферлеєвича⁴⁾. Василь Ферлеєвич родив ся 1783-го р. дня 1-го лютого, укінчив давню клерикальну школу, був отже свьященником ще старої школи⁵⁾, знав свої церковні книги, знав докладно богогласник, т. зв. збірник набожних церковних пісень, котрі повстали головно у Русинів уніятів, а мали таку силу, що прийняли ся также і у православних, був ознакомлений з ріжними апокрифичними творами; висшої науки не посѣдав. Міжтим коли Гавриіл Продан, набравши ся висшої чужої освіти і осѣдавши чужого негаса, герцое ним на рускій ниві, то Василь Ферлеєвич, не вискочивши поза сьвітогляд руского народу, поза обруб его питомої культури, складає на лад пісень богогласника простенькі найвні пісні церковні, укладає разом для них нуту і хиба лиш тим одним виступає поза границі богогласника, що на той сам лад укладає

³⁾ Отсе був би новий доказ, як школи польщили Русинів на Буковині.

⁴⁾ Сія пѣснь псалми стихи которіи псалми, имя, и прозваніе характеръ исленей внемже обятаєть крає-гранесіємъ обявляєть. Оутинографіи Черновецкои 1849. стр. 79 + 3.

⁵⁾ Шематизм бук. диєцезіи за рік 1843, отр. 30,

также пісню „Іхъ Високопреосвященству Еугенію Гакману, іхъ консістору и всему собору,“ і „Пѣснь монарѣ імператору Францу Іосифу.“ Пѣсень набожних уложив він 10 а окрім того і „Пасхалію.“ Пригляньмо ся тим пісям трохи ближе, бо вони з ріжних зглядів цікаві.

В пісні „о созданіи міра“ Бог виганяючи Адама і Еву з раю так говорить:

„Бери живо
Кужѣвну в руки....
идѣть изъ царства
на подданства¹⁾,
рескаль и мотилу
Бери въ свою руку,
копай, сапай,
на хлѣб старай
до своей смерти.“

Про Каїна сьпіває Ферлеєвич після якогось апокрифа так:

„Єгда Каїн ся народиль,
привыдѣнне дьяволь сотвориль,
аки дитя седмъ глав мало,
кровь и сосци зъ Еви сцало,
Ева плаче,
Адам рече,
чтож я сотворю,
плачь твой утоло,
нима врача
намъ отрочя
от седмъ главъ сцѣлти.“

²⁾ Цікаве се, що і панцину уважає ся наслідком вигнання з раю.

пізньої ночі веселі птачки зі своїм королем-солов'єм... а от там на слабім крачку звпла собі сїра малинївка гніздочко, грїє молоденькі а самчик присьвітує і годує її як дружини рідненьку...

Сьогодні субота а на ряду шестий рік шкільний у городі: Видим там хлопці і дівчата в 13. року. Дівчата прорядили мак а хлопці очкували. Веїх е 25 робітників. Дівчата обмили руки від поленя а хлопці віддали ножки, позасїдали на лавках в холодї коло альтанки, чекають шось і сьогодні нового почути. Втім надїє служачий кошик зеленого гороху в стручках, начали душити: лушпинки в кошик для безрог а зерно в другий для сушеня на зимовий запас. І зачав учитель повідати, як горох ся сїе, який навїз потребу котра земля для него найздїбнїша, яку здорову поживу дає, як фабрично консерви з гороху роблять, як у Чернівцях вже давно — бо вже в маю — Ромівські шваби горох зеленїй продають, які великі гроші беруть, як з молока, цвїтів, з городнини і овочів ставляють каменїш, не такі душні, курні хатки, як у нашїм селї; які у швабїв стайні, конї і корови, які плуги, борони, як вони кожду жменью гною шанують, як вони добре газдують, так що з такого самого кавалка поля збирають в пятеро і бїльше плодїв, як нашї мужики; як шваб з хлопцями ходить на фабрику — мулярку, теслярку — та гроші заробляє а швабї з доньками і меншїми дїтьми дома і в поли газдують. Розмова про господарство була би ще може довго вела ся, але зазвонив звїнок шкільний на 12 годину і учитель закінчив. Дав з розсуднику дівчатам по визанці астрів, цїнеїв і гвоздїїв а хлопцям з дерева по притику еднотїцїв для очкованя. І порозходились.

От вам малїй образок города сїльського учителя.

Ви кажете, що кождий учитель повинен в своїм власнїм інтересї займатись городництвом. Так і е. Раз для власної користи а другий раз так само для користи школи він е примушений шкільними властїми до господарства, ба навіть его пяльїтні додатки від того також залежуть. Шкода, що багато шкїл сїльських не мають шкїлом або мають непридатні до такої управи огорода а були би оба інтереси не злі. По бїльшїй частї е коло сїльських шкїл бїльшї або меншї огорода, і учителї труднять ся городництвом і пасїкою самї для себе а в богатїох школах удїляють також і науку господарську, відповїдну дїтям народної школи. Дїти декотрих шкїл роблять в шкїльнїм огородї а декуда нї — бо §§. мають 2 головки — і то як де і у якїй громадї. (П. учитель І. в ч. 130 Буковини скаржить ся, що его не вчили в школі учительській господарки; сумнїваюсь, бо і я вчив ся також

перед 12-ома роками а покійний директор К. і проф. Г. вчили дуже методично. Правда, що далеко було тогди ходити з дому всеучилища аж до господарської школи, тому богато не йшли, утїкали з годин — але коли пан І. в сїх 12 роках ходив до школи то безпечно мав таки нагоду учити ся господарства). Для того я осьміляюсь сказати децо із моєї 12-ти лїтної практики, що дотичить сїльського шкїльного огорода: як я газдував і як собі при тїм постунав яко вчитель.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 5. липня 1897.

Справозданє посольське здавав др. Стоцький в недїлю, дня 4. липня в Раранчу. Раранче село велике, гарне, але з осьвітою, народа там ще не добре. Серед села красує ся що йно від недавня красна 4-класова школа, і даєть Бог, тота школа небавом піднесе осьвіту Раранчан. З др. Стоцьким приїхали з Черновець ще проф. Клим і академик Догомиля. Народу зїбрало ся богато в канцелярїї і перед канцелярїєю громадською; було поверх 500 душ, між ними старшина громадека з Раранча з двірником п. Красовским на чолї. Приїшли также люди аж 5-ма фірами з сусїдних Топорівцїв, були также і садагурскї мїщани. По двогодиннїй промовї дра Стоцького, в котрїй докладно розповїв про все, що діяло ся послїдними роками в соїмї, і як він заступав повїрений ему повїт, о скїлько соїм займав ся справами, дотикаючими мужиків і як їх рїшав, промовив проф. Клим про потребу читаня книжок і газет — про конечнїсть осьвіти, а Дм. Гришук купець з Садагури говорив про потребу едностї веїх мужиків і виказував прикладами, що то еднїсть може. Відтак запитували посла деякі люди в своїх особистих справах і просили поради, а громадяни Топорівскї скаржили ся на незаконний вибір громадської ради і также просили поради. Давши на все відповїдь проф. др. Стоцький ще раз промовив на темат: що коштує наших людей їх неписьменнїсть? — Против видатків на податки державні краєві і громадскї кошта неписьменности у кождого мужика дуже великі. Люди слухали з найбільшою увагою бесїдників, а нарештї двірник і веї люди подякували своему послови за его щирїсть до народу і кликнувши ему і цїсаревї „Многая лїта“ розїйшли ся гуторячи про все те, що чули на 4-годиннїм вїчу; гостий черновецких приняв в своїм гостиннїм домі пан надучитель Ярошинь-

ский. Шість громад обїхав др. Стоцький і веюди научав, наводив на добру дорогу. Коби з того був як найбільшїй хосен! Одно лиш треба сказати: роботи над нашим народом страх богато, а робітників дуже, дуже мало. Деякі села першїй раз чули якусь людську науку. Честь нехай буде д-рови Стоцькому за его щиро народну працю!

Конкурса розписує кїцманська шкїльна рада повітова на такі посади: 1. по одному старшому учителеви і одному молодшому учителеви або молодшїй учительцї при двокласовїх системїзованих школах в Репужинцях, Горосївцях, Ставчанях, Кїселевї і Лашкївцї 2. учителя і молодшого учителя або учителя при трикласовїй школі в Юрївцях 3. по молодшому учителеви або учительцї при трикласовїх школах в Дорошївцях і Вікнї. 4. по одному молодшому учителеви або учительцї при двокласовїх школах в Бергометї над Прутом, Погорїлівцях, Брїдку, Василевї, Шишкївцях, Кїтводнїї і Орошенях. 5. учителя при чотирокласовїй школі в Заставнї; платня другої класи. На веїх других посадах платня третьої класи. Викладова мова руска а на посади старших учителїв треба виказати ся сьвідощтвом для удїляня науки православної релїгїї. Поданя в урядовїй дорозі треба вносити до повітової ради шкїльної в Сторожинцї найдалше до 28 липня с. р. — В радовецкїм окрузї розписаний конкурса на посаду молодшого учителя при двокласовїй школі в Милешївцях з рускою і волоскою, викладовою мовою. Речинець подань до 20 липня с. р.

Посаду почмістра при почтовїм і телеграфїчнїм урядї в Чернавцї можна обняти на услївах розписаного конкурсу. Поданя треба вносити до дирекції почти в Чернівцях до 15 липня с. р. Прилогами треба виказати свїй вік, шкїльне образованє, стан маєтковий, знанє краєвих мов і відтак зложити 400 зр. кавцїї.

Велика спека була передвчєра у Віднї. Теплота доходила до 29 степенїв Цельзїя в тїни а аж 42 степенїв на сонци. Кїлька осіб умерло нагле, пораженї від спеки. В околицї Відня погинуло богато худоби від горяча. Така спека була в цїлій середунїї Европї.

ОГНЕНА КВІТКА.

(Під Івана-Купала).

(Присьвяченє моїм сїнам)

На Івана-Купала,
Чув я — кажуть: чи-мало
В темнїм лїсї страшного буває:
Чарївне бачуть очї, —
Серед лїтної ночї
Веє людей боязливих лякає...

Тїльки сьмілий із хати
Вею годину шукати
Щастя йде до темної дїброви:
Там на кожнїй гїлляцї
Мов стїрчить по чортяцї,
Ще і лилики, жаби та сови...

Стережуть вони клади, —
Чоловіку не радї
Тї пекельнїї проклятї сили:
Що покрито землею, —
Най до віку під нею
Криють давнї льохи та могили!

Заворожено долю
І мужицкую волю,
Як задаєть ся, самим Сатаною, —
І лежать вони кладом
З сїрблом, з золотом рядом,
Та шкода, не ухопиш рукою!

Гроші можна добути,
А за друге не чути,
Бо не видко нї жадного знаку:
Де їх лютї печали
Від народу сховали, —
Зневажають його мов собаку!...

З голоду та з хобори
Гинуть скрізь хлїбороби
По засмученїй, біднїй Вкраїнї,

спасительное
всѣмъ человѣкомъ.
...
на томъ Древѣ что Снѣгъ садилъ
Христосъ ся на немъ пригвоздилъ“.

Час свїй характеризує так:

„Осма тысяца годовъ наступила,
злоба наша ся умножила,
якъ бы дни Богъ не прекратилъ,
вєяку плоть бы богъ ни простилъ,
ныѣ панства
и блаженства,
горе намъ буде,
Богъ насъ забуде,
еще Богъ намъ терпїть,
покъвъ ся свѣтъ скончїть
избранныхъ ради“.

В піснї на „св. великомученика Іоана новаго, иже въ Сочавѣ“ оповїдає ся:

„Въ разбою турковъ и москви (так!)
взятъ мощь ажъ до жолквы
много времня тамъ пробули
до Сочави ся вернули“.

(Дальше буде).

Рече дїаволь ко Адаму,
Я врачъ буду сину твоему,
дай мнѣ записъ на веї люде,
волко е тебе й зъ Еви буде,
Жадной власти
С' твоей частї
нѣгде ни мати,
записъ отбирати,
аби страсти
и напасти
нѣгди я ни малъ.

Людей усѣхъ Адамъ записаль,
кровю своею записъ печаталь,
хѣба би у сьвѣтѣ такїй былъ,
чтобы два рази ся родилъ,
разъ умиралъ
и воскресаль,
може власть мати,
записъ роздирати,
людей одобрати,
тебе связати,
тартару предати.

Сгда Адам вже умиралъ,
Снѣгу сину заповїдалъ,
сѣмень зъ раю принеси ми,
и на гробу посади ми,
кипарисово
и пєчтрово
кушно и кедрово,
будетъ расти древо
традїственньное.

Бо, вже довгі роки,
Не являлись пророки
Та сьвятій спасителі нині...

Чи діждемось? — не звісно,
А зробилось так тісно,
Як тим птахам, що гинуть у клітї:
Нечестивці панують
Та слабійших грабують, —
Зникла правда на Божому сьвітї...

Лиш в однім є порада:
Нехай знайде громада
Собі щирого вірного друга, —
Нехай швидче, бажаний,
Позрива з нас кайдани,
Щоб розвіялись лихо і туга!

Иди-ж батьку і брате,
Рідний люд ви водати
Без остраху до темного лісу,
Та, щоб погань дріжала
Під Івана-Купала,
Дай ся в знаки лукавому бісу!

Знайдеш добру дорогу,
Коли маеш в підмогу,
Хрест Господень у серці своєму:
Тоді з помічю неба
Зробиш ти все, що треба,
Та вернеш ся безвечно до-дому!

Не роскішную рожу, —
Иньшу квітоньку божу:
Роздобудь нам вогнену — Слободу:
Відадуть чорні сили
Тоді нанороть милий, —
Мусить знов він дістатись народу!
Сергій Бердяев.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
асекраційне, обезпечає будинки, скот, госпо-
дарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно
в стогах і будинках против шкід огне-
вих, за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї
діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31-го грудня
1896 виносять: фонд основний 50.000 зр.,
фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва
премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по
пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 від-
шкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“,
після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристнійші услїва і видає полїси і квїти в рускім
язиці.

Зголошення о удїленє агенції в місцевостях, де
„Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

LINIMENT. CARSIKI COMP.
aus Nidicrs Apotheke in Prag.
Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen,
schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apo-
theken vorrätig ist, sehe man stets nach der
Marke: „Anker“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромового.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З Чернівців						ПРИХОДЯТЬ ДО Чернівців					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня						з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців					
819	854	1232	404	1025		1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- жевнів						з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокої					
1148	351	832	—	635		—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Боїна, Но- воселиці						з Новоселиці, Боїна, Са- дагури					
645	430	—	—	—		—	1113	950	—	—	
з Глібоки						до Глібоки					
до Карапчава, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів						з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчава					
814	535	—	—	—		635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ят- ниці.											
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радівців						з Радівців					
610	1003	228	612	805		542	855	115	550	747	
з Гатни						до Гатни					
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонґу						з Кімполонґу, Вами, Гура- гумори, Качики					
1010	201	—	—	—		1258	625	—	—	—	
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави						зі Сучави					
327	630	1009	216	718		442	842	130	630	837	
з Вами						до Вами					
до Рус-Молдавиці						з Рус-Молдавиці					
346	647	913	1132	250		842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на стаціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.											
з Карапчава						до Карапчава					
до Чудина н. С.						з Чудина н. С.					
854	1007	615	—	—		555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понедїлка, другий з винятком понедїлка, нічний кожної днини.											

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейский іде о 46 минут пізнійше від черновецкого часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчеркне- нем минут.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польскій і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на вишлат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру- син і обелужу Вас по братньому

З поважанєм

В. Данилевич,
манифїст у бровари Штайне- ра в Чернівцях, при ул. зе- лїзничій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителїв!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомленя
(Schulnachrichten)
є на складі
в друкарні „Рускої Ради“
Просимо о замовленя.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**